

Boom Juridische uitgevers  
Postbus 85576  
2508 CG Den Haag  
T (070) 330 70 33  
F (070) 330 70 30  
E [info@bju.nl](mailto:info@bju.nl)  
I [www.bju.nl](http://www.bju.nl)

# *EstateTip*

Review

Afl. 2010-29

1 september 2010

## ‘Sich keine goldene Nase verdienen’ Nieuwe ‘Rheinische Tabelle’ of NOVEX-norm?

Of lang of kort in de boedelpraktijk werkzaam, wie kent de ‘princiële’ ruzies door belanghebbenden over de *executeurbeloning* niet. De uitdrukking luidt immers niet voor niets: ‘Als Onze-Lieve-Heer met de dood komt, komt de duivel met de erfgenamen.’, Åsa Larsson, Midzomernacht, p. 22. Deze erfrechtelijke spanning is overigens veelal toe te schrijven aan de gebrekkige formulering van de betreffende vergoeding in de uiterste wilsbeschikking. Zelfs als de kwestie opengelaten is oftewel overgelaten aan de wet, en al helemaal (in geval van uitleg) aan de oude wet, geeft de wetgever lang niet altijd een duidelijk antwoord.

En niet te vergeten: des te groter de belangen, des te groter de principes. Zo had in een recente Duitse erfrechtelijke procedure de klager € 231.000 in gedachten als beloning voor de Testamentsvollstrecker (hoezo crisis?) en het Landgericht ‘slechts’ € 76.655. Het Oberlandesgericht (Schleswig 25.8.2009, FamRZ 2010, Heft 9, p. 762-767) heeft er echter uiteindelijk € 122.647 van gemaakt, waarbij niet onvermeld mag blijven dat erflater als volgt had beschikt:

‘Denn das Vermögen was Papa und ich geschaffen haben, daran sollen keine Fremden *sich eine goldene Nase verdienen*’. (Cursivering van ons, SBS)

De ‘komische’ testamentaire zinsnede over de ‘gouden neus’ voegt overigens niets toe aan het beloningsvraagstuk, aangezien de Oosterburen als wettelijke norm hanteren dat de vergoeding *angemessen* moet zijn, § 2221 BGB. Uiteraard heeft de wil van erflater altijd voorrang.

Voor de invulling van deze erfrechtelijke norm wordt gewerkt met allerlei in de praktijk ontwikkelde ‘Tabellen’, die in de basis enigszins aan de Nederlandse 1%-norm doen denken, art. 4:144 lid 2 BW.

Een van die vele Duitse tabellen is de ‘*neue Rheinische Tabelle*’, welke vanaf 2000 wordt aanbevolen door de *Deutsche Notarverein* en die de basisvergoeding als hierna berekent, zij het met *toeslagen* in geval van bijzondere situaties. De percentages:

Bij een bruto-nalatenschap		
tot	€ 250.000	4,0%
tot	€ 500.000	3,0%
tot	€ 2.500.000	2,5%
tot	€ 5.000.000	2,0%
boven	€ 5.000.000	1,5%

Hierbij wordt ten minste het hoogste bedrag van de vorige staffel genomen. Een nalatenschap van € 260.000 resulteert derhalve in een vergoeding van € 10.000 en niet in een vergoeding van € 7800, aldus de 'Bengel/Reimann' oftewel het Handbuch der Testamentsvollstreckung.

Terug naar het Oberlandesgericht. De rechter is van mening dat in deze concrete kwestie de neue Rheinische Tabelle tot een 'angemessenen Ergebnis führt.' Een opsteker voor deze wijze van belonen, zij het dat de 'Bengel-Reimann', p. 642 aangeeft dat toepassing van deze tabel 'führe tendenziell zu zu *hohen* Vergütungsergebnissen'.

De reden dat wij deze uitspraak behandelen is dat er indirect twee rechtsvragen aan de orde komen die heel interessant zijn voor de Nederlandse testamentenmakers.

*Vraag 1.* Gaan we uit van het *brutovermogen* (zonder aftrek van passiva) voor de berekening van de vergoeding of van het *nettovermogen*?

Van het brutovermogen (!), aangezien 'die Schuldenregulierung zum Pflichtenkreis des Klägers' behoort, aldus het Oberlandesgericht. Anders gezegd: het betalen van de schulden is nu net het werk van de executeur dus waarom zouden wij hem dan straffen bij het vaststellen van zijn beloning door het begrip *vermogen* als een saldobegrip (activa minus passiva) te zien.

De erfrechtelijke clou? Deze discussie kan uiteraard uit de weg worden gegaan door expliciet in het testament te regelen op welk vermogensbegrip het beloningspercentage losgelaten dient te worden: bruto of netto.

*Vraag 2.* Is de vergoeding *inclusief* of *exclusief* BTW?

In de onderhavige tabel is overigens uitdrukkelijk geregeld dat de vergoeding *exclusief* btw is, maar dat neemt niet weg dat de overweging van het Oberlandesgericht de moeite waard is:

'Im Anschluss an die Neue Rheinische Tabelle ist die Umsatzsteuer *zusätzlich* auszuweisen. Dies dürfte auch *lebensnäher* sein. Es ist nicht einzusehen, weshalb ein Testamentsvollstrecker, der die Umsatzsteuer abführen muss, diese nicht zu seiner Vergütung *hinzurechnen* soll.' (Cursivering van ons, SBS)

De les voor Nederland. Ook hier geldt: regel uitdrukkelijk of de vergoeding exclusief of inclusief BTW is.

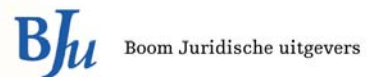
Een afsluitende mijmering. Het zou wellicht een goede zaak zijn als er in Nederland zoiets als een NOVEX-richtlijn ([www.executeur.nl](http://www.executeur.nl)) ontwikkeld zou worden voor het belonen van executeurs, waarbij wel de kanttekening geplaatst kan worden dat er door de professionals in de Nederlandse rechtscultuur veelal met een beloningssysteem op uurbasis gewerkt wordt.

*Tot volgende week!*

---



[www.scholsburgerhartschols.nl](http://www.scholsburgerhartschols.nl)



[www.bju.nl](http://www.bju.nl)

© 2010 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.